

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 24. jūlijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Jautrīte Briede un Veronika Krūmiņa, kolēģijas sēdē izskatījusi [...] pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 118/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Latvijas Republikas Advokatūras likuma (turpmāk – Advokatūras likums) 15. panta 6. punktu, 16. panta 4. punktu, kā arī 116.⁴ panta piekto daļu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošām Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam, un spēkā neesošu no pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

2. Apstrīdētās normas noteic:

Par zvērinātiem advokātiem nevar uzņemt personas, kuras sodītas par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas. [...]

No zvērinātu advokātu skaita izslēdz personas, kuras sodītas par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas. [...]

Ja iestājas vienīgā zvērinātu advokātu biroja dalībnieka nāve vai vienīgais zvērinātu advokātu biroja dalībnieks tiek izslēgts no zvērinātu advokātu skaita, Latvijas Zvērinātu advokātu padome pieņem lēmumu par zvērinātu advokātu biroja darbības izbeigšanu un likvidatora iecelšanu un triju darba dienu laikā pēc šā lēmuma spēkā stāšanās nosūta to komercreģistra iestādei ierakstīšanai komercreģistrā. Pieteikumam komercreģistra iestādei pievieno likvidatora rakstveida piekrišanu būt par likvidatoru. Rakstveida piekrišanā likvidators norāda tā zvērinātu advokātu biroja nosaukumu un reģistrācijas numuru, par kura likvidatoru piekrīt kļūt, un kreditoru prasījumu pieteikšanas vietu.

3. Pieteikuma iesniedzējs jau iepriekš ir vērsies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu. Izskatot pieteikumu Nr. 82/2026, Satversmes tiesas 2. kolēģija ar 2026. gada 11. jūnija lēmumu atteicās ierosināt lietu, jo pieteikums neatbilda Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas 1.¹ punkta prasībām. Proti, pieteikumā bija apstrīdēti vairāki akti, kas nebija savstarpēji cieši saistīti. Izskatāmais pieteikums iesniegts vienīgi par Advokatūras likuma normu satversmību. Līdz ar to kolēģijai no jauna jāvērtē pieteikuma atbilstība Satversmes tiesas likuma prasībām.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts noteic, ka pieteikumā minētais uzskats jāpamato.

4.1. Pieteikuma iesniedzējs apstrīdējis Advokatūras likuma 16. panta 4. punkta un 116.⁴ panta piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam, 105. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam.

Pieteikuma iesniedzējs bijis zvērināts advokāts. Ar Rīgas apgabaltiesas [datums] spriedumu krimināllietā Nr. [..] viņš notiesāts par Krimināllikuma 233. panta otrajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanu. Pēc tā stāšanās spēkā Latvijas Zvērinātu advokātu padome izslēgusi viņu no Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas zvērinātu advokātu skaita un izbeigusi SIA [..] darbību.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Advokatūras likuma 16. panta 4. punkts un 116.⁴ panta piektā daļa liedz izvērtēt katru gadījumu individuāli pirms tiek pieņemts lēmums par zvērināta advokāta izslēgšanu no advokātu skaita, kā arī paredz automātisku zvērināta advokāta biroja likvidāciju bez individuālas

konkrētā gadījuma izvērtēšanas. Tādējādi minētās normas aizskarot viņam Latvijas Republikas Satversmes 105. panta pirmajā teikumā un 106. panta pirmajā teikumā ietvertās pamattiesības un esot pretrunā Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam.

Līdz ar to pieteikums par Advokatūras likuma 16. panta 4. punkta un 116.⁴ panta piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam, 105. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

4.2. Pieteikuma iesniedzējs apstrīdējis arī Advokatūras likuma 15. panta 6. punkta satversmību. Tomēr tas pieteikuma iesniedzējam nav piemērots un pieteikumā nav pamatots, ka viņš būtu nonācis tā tvērumā. Tādējādi pieteikuma iesniedzējs nav pamatojis, ka Advokatūras likuma 15. panta 6. punkts radījis viņam Latvijas Republikas Satversmē ietvērto pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums par Advokatūras likuma 15. panta 6. punkta satversmību neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Satversmes tiesa jau ir atzinusi, ka lēmuma par personas izslēgšanu no zvērinātu advokātu skaita mērķis ir vienīgi izdarīt izmaiņas zvērinātu advokātu sarakstā un informēt par to pārējo sabiedrību. Tātad pieteikuma iesniedzējam no Advokatūras likuma izrietošās tiesiskās sekas jau radušās brīdī, kad stājās spēkā tiesas nolēmums, ar kuru persona atzīta par vainīgu un sodīta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu. Tādējādi pieteikuma iesniedzējam nav iespēju pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem (*sal. sk. Satversmes tiesas 2023. gada 30. maija lēmumu par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2022-19-01 13.3.–13.4. un 14. punktu*).

Savukārt SIA [..] darbības izbeigšana saistāma ar Latvijas Zvērinātu advokātu padomes lēmuma stāšanos spēkā. Advokatūras likuma 116.⁴ panta piektā daļa ir imperatīva, formulēta nepārprotami, un pieteikuma iesniedzējs ir tās tvērumam tipiskā situācijā.

Līdz ar to pieteikuma iesniedzējam nav iespēju aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Tādējādi pieteikums par

Advokatūras likuma 16. panta 4. punkta un 116.⁴ panta piektās daļas atbilstību Satversmes 1. pantam, 105. panta pirmajam teikumam un 106. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas prasībām.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otro teikumu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža, ja personai nav iespēju tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai par Advokatūras likuma 16. panta 4. punkta satversmību ir skaitāms no [datums], kad stājās spēkā notiesājošais tiesas spriedums. Savukārt termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai par Advokatūras likuma 116.⁴ panta piektās daļas satversmību ir skaitāms no [datums], kad stājās spēkā Zvērinātu advokātu padomes lēmums.

Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2026. gada 3. jūlijā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš nav ievērots.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmā teikuma prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 118/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa